

EL DEUTE DE PINOCHET

ALEJANDRO VON RECHNITZ

Per començar: el senyor Augusto Pinochet no ens interessa sinó com a cas típic de la relació entre un exdictador i els seus exconciutadans subordinats. Ens interessa únicament per la relació amb la justícia, amb la caritat, amb la reconciliació, amb el penediment, amb la sobirania nacional d'un poble, amb el fenomen de la globalització.

Pinochet, Xile, l'Església i el perdó

Recordem els catecismes que tan bé vam aprendre quan érem nens: la santa mare Església exigeix, per perdonar els pecats de cada un dels seus fills, cinc condicions: 1) reconèixer-se pecador; 2) doldre's pels pecats comesos; 3) proposar l'esmena; 4) confessar oralment els pecats davant un sacerdot; 5) complir la penitència que li sigui imposada per reparar els danys fets. No hi ha cap raó per la qual el poble de Xile n'hagués d'exigir menys que el que demana la santa mare Església per perdonar i reconciliar-se amb un dels seus fills.

Però és més, ben clarament el senyor Pinochet s'ha negat a fer ni tan sols el primer pas: reconèixer que hagués comès errors o crims de cap classe. Més encara, no ha tingut cap problema en declarar diverses vegades que no només no té res de què penedir-se, sinó que a més, tornaria a fer el mateix si l'ocasió se li presentés o es repetís. No només no hi ha consciència de pecat,

sinó que tampoc no hi ha propòsit d'esmena.

Que nosaltres sapiguem, l'Església no eximeix cap dels seus fills -encara que aquest fill o filla tingui més de vuitanta anys- de complir aquests cinc requisits enumerats, i encara que hi hagi raons -de tota classe- d'humanitat; per exemple en el cas de la dona que hagués avortat, o en el cas del lladre que ha de penedir-se i tornar el que s'ha robat (per justícia commutativa).

Tinguem misericòrdia amb Pinochet

En un document oficial del Papa Joan Pau II, l'encíclica *Dives in misericòrdia*, sobre la Misericòrdia Divina, podem veure amb tota claredat com ha de procedir un cristià en una situació com la de Pinochet: "Crist subratlla amb tanta insistència la necessitat de perdonar els altres que a Pere, que li havia preguntat quantes vegades hauria de perdonar el proïsme, li va indicar la xifra simbòlica de "setanta vegades set", volent dir amb això que hauria de saber perdonar a tots i sempre." *És obvi que una exigència tan gran de perdó no anul·la les exigències objectives de la justícia. La justícia entesa rectament constitueix, per dir-ho així, la finalitat del perdó. En cap pas del missatge evangèlic, el perdó, i ni tan sols la misericòrdia com la seva font, no signifiquen indulgència envers el mal, envers l'escàndol, la injúria, l'ultratge comès. En tot cas, la reparació del mal o de*

l'escàndol, el rescabament per la injúria, la satisfacció de l'ultratge... amb condició del perdó» (DM, 14; les negretes són nostres).

No voldríem treure la impressió que alguns jerarques de l'Església, els que sempre caminen parlant de perdonar els exopressors sense condicions, o no recorden el seu catecisme, o no han llegit els documents oficials de l'Església, o creuen que els documents de l'Església són perquè els apliquin només els fidels laics. Estic absolutament segur que el exoprimitos pels exdictadors estan disposats a perdonar *setanta vegades set*, però els *Pinochet* estan disposats a penedir-se i a reparar el mal que van fer, tan sols una sola vegada?

Sobirania del neoliberalisme, Pinochet i justícia

La sobirania de Xile només sembla haver interessat els ultradretans xilens quan es tractava de jutjar a Pinochet. Tan feliços que estaven ells amb la globalització i el neoliberalisme! Doctrines que, per cert, no concedeixen cap crèdit a les fronteres i al nacionalisme. Una vegada més els diners no creuen sinó en la llibertat de comerç, en la llibertat dels diners, en la globalització de negocis i riqueses. En la globalització de la justícia, no. En la globalització dels drets humans, no.

Quan els diners, i els qui els adoren, parlen de llibertat, només parlen de la llibertat d'inversió i de la llibertat de guany. Per als *dineròlatres*, les fronteres de la pàtria són cosa del passat, imposicions intolerables, traves absurdes de les quals hom s'ha d'alliberar. Per a ells la globalització és el futur, un món sense fronteres per a la inversió dels diners. Per a la justícia no, per a la justícia, diuen ells, tot el nacionalisme i tota la sobirania són poc.

Xile, tan capdavanter a Amèrica Llatina per

propugnar la globalització, va viure un vertader terror quan Espanya i Anglaterra li globalitzaren el seu exgeneral, exdictador, expresident i, gairebé, «exPinochet». Terror que no solament el comerç fos globalitzat sinó també la justícia, a qui se li acudí una heretgia semblant?

Justícia o revenja?

No és qüestió de revenja; si nosaltres gaudíssim veient sofrir Pinochet no seríem millors que ell. És qüestió de coherència: vostè volia globalització? Doncs, aquí la té!

Estem d'acord, les relacions entre un cas com el de Pinochet i el poble cristià de Xile es regeixen i han de regir-se per la caritat; però, com parlar d'amor a qui ni tan sols no es fa justícia? La caritat cristiana no només no substitueix la justícia, sinó que la implica. Sens dubte que la caritat ha d'anar molt més allà de la justícia, però COM A MÍNIM n'ha de complir les exigències.

No agafem el tema dels drets humans de Pinochet (i no perquè no els tingui) sinó perquè no anem a semblar ara més preocupats pels drets de certs humans de la dreta que pels drets humans de tots els violentats per tots els *Pinochet* que hi ha hagut. No sabem si jutjar Pinochet fora de Xile estarà molt d'acord amb les lleis de Xile, el que sí sabem és que jutjar Pinochet està d'acord amb el que és just; la discussió sobre si és legal o no jutjar Pinochet és una de les evidències més clares de l'escletxa gegantina que s'ha obert en la nostra consciència entre el just i el legal.

Què tal si clonéssim el jutge Garzón i en féssim una còpia per a cada un dels nostres països? Anirien amb més compte tots els *Pinochet* i els qui els fan possibles, no els sembla?